

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2003-2004

5 april 2004

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

**– van mevrouw Veerle Declercq en de heren Koen Helsen,
Jan Van Duppen en Jan Roegiers en mevrouw Trees Merckx-Van Goey –
betreffende de begeleiding van (ex-)gedetineerden en hun omgeving**

VERSLAG

**namens de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gelijke Kansen
uitgebracht door mevrouw Ria Van Den Heuvel**

Samenstelling van de commissie :

Voorzitter : de heer Koen Helsen.

Vaste leden :

mevrouw Sonja Becq, mevrouw Trees Merckx-Van Goey,
mevrouw Riet Van Cleuvenbergen, mevrouw Ingrid van
Kessel ;

mevrouw Erna Van Wauwe, de heren Jacques Devolder,
Koen Helsen, Bob Verstraete ;

mevrouw Niki De Gryze, mevrouw Marijke Dillen, de heer
Felix Strackx ;

de heren Carlo Daelman, Jan Van Duppen ;

mevrouw Ria Van Den Heuvel ;

de heer Jan Roegiers.

Plaatsvervangers :

mevrouw Gisèle Gardeyn-Debever, mevrouw Veerle
Heeren, de heer Luc Martens, mevrouw Ilse Van Eetvelde ;

de heren Jozef Browaeys, Frans De Cock, André Moreau,
Cis Schepens ;

de heren Wilfried Aers, Julien Librecht, mevrouw Marleen
Van den Eynde ;

mevrouw Yamila Idrissi, de heer Chokri Mahassine ;

mevrouw Ann De Martelaer ;

de heer Kris Van Dijck.

Zie :

2184 (2003-2004)

– Nr. 1 : Voorstel van resolutie

– Nr. 2 : Amendement

INHOUD

	Blz.
I. Toelichting bij stuk 1993 (2003-2004) – Nr. 1	4
I.1. Toelichting door mevrouw Riet Van Cleuvenbergen, mede-indiener	4
I.2. Toelichting door mevrouw Trees Merckx-Van Goey, mede-indiener	4
II. Toelichting bij stuk 2184 (2003-2004) – Nr. 1 door mevrouw Veerle Declercq, mede-indiener	4
III. Bespreking	5
IV. Stemming	6
Tekst aangenomen door de Commissie	8

DAMES EN HEREN,

De Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gelijke Kansen behandelde het voorstel van resolutie op 25 maart 2004. Het vroegere voorstel van resolutie van mevrouw Trees Merckx-Van Goey, mevrouw Riet Van Cleuvenbergen, mevrouw Sonja Becq, mevrouw Ingrid van Kessel, mevrouw Brigitte Grouwels en mevrouw Ilse Van Eetvelde betreffende de begeleiding van (ex-)gedetineerden (*Parl. St.* VI. Parl. 2003-04, nr. 1993/1) werd eveneens toegelicht (zie toelichting door mevrouw Riet Van Cleuvenbergen en mevrouw Trees Merckx-Van Goey in dit verslag), maar werd daarna ingetrokken aangezien de CD&V-fractie het voorliggende voorstel mee heeft ondertekend.

I. Toelichting bij stuk 1993 (2003-2004) – Nr. 1

I.1. Toelichting door mevrouw Riet Van Cleuvenbergen, mede-indiener

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen wijst erop dat het voorstel van resolutie van CD&V in december 2003 werd ingediend. Op een vraag aan mevrouw Declercq om het voorstel mee te ondertekenen, werd niet ingegaan. Mevrouw Trees Merckx-Van Goey heeft dan het voorstel van resolutie van de meerderheidspartijen mee ondertekend. Tussen beide teksten is er echter maar weinig verschil.

Spreekster beklemtoont dat in het door haar mee ingediende voorstel wordt aangedrongen op een volledige uitwerking van het Strategisch Plan Hulp- en Dienstverlening aan Gedetineerden, met alle consequenties en alle diensten die dit aanbelangt, zoals cultuur, werk en specifieke opvang. In het voorstel van resolutie wordt ook aandacht gevraagd voor de mentaal gehandicapte gedetineerden. Voorts wordt de Vlaamse regering gevraagd een aantal stappen te doen bij de federale regering, omdat het Strategisch Plan Hulp- en Dienstverlening aan Gedetineerden alleen maar uitwerking kan krijgen als ook het federale plan-Dupont operationeel wordt gemaakt.

Een opvallend verschil tussen de twee voorstellen van resolutie is dat in stuk 1993 expliciet aandacht wordt gevraagd voor de armoede en uitsluiting van gedetineerden en ex-gedetineerden. Als iemand schulden heeft, wegen die niet alleen op de betrokkene, maar ook op diens omgeving. Zonder schuldbegeleiding kan een gedetineerde daar bovendien zeer weinig aan doen. Een tweede probleem is dat gedetineerden vaak hun inkomen verliezen, wat

voor grote problemen kan zorgen bij de gezinsleden. Daarom zal een amendement worden ingediend om de tekst van 7° als punt 11° te integreren in het voorstel van de meerderheidspartijen. Als er een bereidheid is om die weg op te gaan, wordt stuk 1993 ingetrokken.

I.2. Toelichting door mevrouw Trees Merckx-Van Goey, mede-indiener

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey acht het belangrijk dat er een door een grote meerderheid gedragen voorstel van resolutie komt. Tijdens de hele legislatuur zijn de thematiek en het raakvlak tussen justitie en welzijn aanwezig geweest, weze het soms wat sluimerend, maar de gevolgde richting was de juiste. Voorts is er de opmerkelijke campagne “Gevangen in armoede” van Welzijnszorg geweest, met aandacht voor zowel het federale als het Vlaamse beleidsniveau. Met het voorstel van resolutie werd gepoogd een groot aantal bekommernissen van die campagne op het politieke niveau te brengen.

Volgende week is er op het federale niveau een top rond justitie, zodat het tijdstip bijzonder geschikt is voor deze resolutie. De Vlaamse engagementen op dit terrein zijn zeker niet dominant, maar ze worden almaar zwaarder.

Er zijn heel wat dossiers die nog niet afgewerkt zijn, maar die in de goede richting zitten. Op het Vlaams niveau is er het Strategisch Plan Hulp- en Dienstverlening aan Gedetineerden en op het federale niveau het Dupont-ontwerp en de conclusies van de werkgroep-Holsters. Een eensgezinde Vlaamse visie is belangrijk, ook ter ondersteuning van de Vlaamse inbreng op federaal niveau. Aan beide federale dossiers zal overigens een prijskaartje verbonden zijn.

II. Toelichting bij stuk 2184 (2003-2004) – Nr. 1 door mevrouw Veerle Declercq, mede-indiener

Mevrouw Veerle Declercq is verheugd dat alle democratische fracties dit voorstel van resolutie mee ondertekend hebben. Dat biedt meer garanties dat de volgende regering rekening houdt met dit voorstel. De indiener wil zich beperken tot het onderstrepen van enkele punten. Van zeer groot belang is de uitbreiding van het strategisch plan hulp- en dienstverlening aan gedetineerden naar alle gevangenen, waarbij de prioriteit gaat naar de nieuwe gevangenis in Hasselt.

Als antwoord op de opmerking van mevrouw Riet Van Cleuvenbergen wijst het lid op 11° van het beschikkend gedeelte van de voorstel, waarin de armoedebestrijding en de schuldoverlast worden vermeld. De aandacht voor de armoede en de nieuwe kansen die extra gecreëerd worden voor ex-gedetineerden, ook voor zwakbegaafde en zeer beïnvloedbare mensen, zijn bijna het bijzonderste deel in het voorstel. Spreker is ervan overtuigd dat goede begeleiding misschien wel de enige preventie is van recidive. Het gaat over wonen, werken, een netwerk hebben, bestrijding van armoede en schuldoverlast, en aandacht voor het hele gezin. Mevrouw Veerle Declercq betuigt verder haar dank aan Welzijnszorg die herhaaldelijk aan de alarmbel getrokken heeft.

Spreker is de mening toegedaan dat het amendement dat mevrouw Riet Van Cleuvenbergen voorstelt, overbodig is, maar ze staat open voor dialoog.

III. Bespreking

Mevrouw Marijke Dillen zegt dat haar fractie het voorstel steunt. Ze betreurt wel dat ze niet uitgenodigd werden het mee te ondertekenen. Ook als eventueel toekomstig oppositielid zal ze toch op de uitvoering van de resolutie toezien. Het lid meent dat de doelstellingen ambitieus zijn, maar te vaag en te weinig concreet ingevuld. Hoe vager resoluties zijn, hoe groter het risico is dat beleidsinitiatieven op de lange baan geschoven worden. Het blijft ook een probleem dat de hoofdbevoegdheid nog steeds op het federale niveau gesitueerd is. Vlaanderen moet dus hopen op de goodwill van de federale overheid.

De opmerking van mevrouw Riet Van Cleuvenbergen is terecht, maar mevrouw Dillen vindt dat het amendement inhoudelijk weinig verschil uitmaakt. In 1° van het beschikkend gedeelte van het voorstel wordt aan de Vlaamse regering gevraagd een concreet stappenplan uit te werken om het strategisch plan tegen uiterlijk 2009 uit te breiden naar alle gevangenen in Vlaanderen en Brussel. Mevrouw Dillen vindt dit te weinig ambitieus, zelfs al geeft zij toe dat dit tijd vergt. Deze vraag reikt zelfs tot in de tweede volgende zittingsperiode. Spreker suggereert om de lat hoger te leggen en het jaar 2006 voorop te stellen.

Heel belangrijk is 3° waar aandacht besteed wordt aan de geestelijke gezondheidszorg, meent mevrouw Marijke Dillen. Nog steeds stelt men vast dat een aantal gedetineerden niet thuishoren in gevangenen, maar in gespecialiseerde instellingen

waar ze de deskundige begeleiding krijgen. In geen enkele gevangenis worden ze nu voldoende psychiatrisch begeleid, met alle risico's tot gevolg.

Wonen, werken en netwerken hebben, zijn inderdaad essentieel voor wie uit de gevangenis ontslagen wordt. Dit is ook in het belang van de maatschappij en van de slachtoffers, want bij gebrek aan dit alles is de kans op recidive zeer groot, zegt mevrouw Dillen. Meer aandacht van o.a. het Vlaams Fonds voor de Sociale Integratie van Personen met een Handicap en van de VDAB (bijvoorbeeld op het vlak van opleiding en werk zoeken), is noodzakelijk, maar het lid is tegenstander van zowel negatieve als van positieve discriminatie. Dit geldt ook voor huisvesting.

Positief is ook de aandacht voor de kinderen van (ex-)gedetineerden in 9°, maar mevrouw Dillen suggereert om de kinderen ook expliciet te vermelden in 15° waar sprake is van de omgeving van het sociale reïntegratiemilieu van gedetineerden.

Spreker heeft geen enkel probleem met de suggestie van mevrouw Riet Van Cleuvenbergen om via amendement ook expliciet de schuldbemiddeling te integreren in het strategisch plan. Zij wil er wel op wijzen dat nu reeds (ex-)gedetineerden een beroep kunnen doen op de door beslagrechters georganiseerde en door advocaten uitgevoerde schuldbemiddeling, of op schuldbemiddeling via het OCMW. Spreker wijst erop toe dat dit onvoldoende gekend is.

Tot slot mist mevrouw Marijke Dillen aandacht voor de slachtoffers. Zeker in geval van een zware traumatische ervaring moeten de slachtoffers voorbereid worden op de vrijlating van de dader. Het zou nuttig zijn een bepaalde vorm van bemiddeling met het slachtoffer – als hij dit wil – te officialiseren.

In ieder geval steunt het Vlaams Blok dit belangrijk voorstel dat (ex-)gedetineerden op een nieuw leven moet voorbereiden.

Mevrouw Adelheid Byttebier, Vlaams minister voor Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, is eveneens opgetogen over dit voorstel. Het is immers een ondersteuning van het beleid dat de laatste jaren werd gevoerd. Sinds 1999 werden de middelen verdubbeld : nu wordt voor het strategisch plan hulp- en dienstverlening aan gedetineerden ruim 4 miljoen euro geïnvesteerd ; in 1999 was dit 2 miljoen euro. Toch moet nog de helft van de gedetineerden bereikt worden. Zes van de achttien ge-

vangenissen zijn tot nu toe betrokken bij het strategisch plan.

Ingaand op de opmerking van mevrouw Dillen over de uiterlijke datum voor uitbreiding van het strategisch plan, zegt de minister dat dit net op het einde van de volgende zittingsperiode valt. Als dit voorstel ertoe kan bijdragen dat in het volgende regeerakkoord ingeschreven wordt dat in 2004-2009 honderd procent van de gedetineerden bereikt moeten worden, dan zou dit een mooi bilan zijn.

Het voorstel gaat ook verder dan het huidige beleid, zegt de minister voorts. In het strategisch plan zijn onderwijs, cultuur en arbeid opgenomen. Het voorstel herschrijft dit niet zomaar ; er wordt duidelijk gestipuleerd wie welke verantwoordelijkheid moet opnemen in die domeinen. Bovendien breidt het voorstel uit naar huisvesting, armoedebestrijding en schuldoverlast. Dat zijn nieuwe elementen die nu in de marge van het strategisch plan voorkomen.

Bij deze gelegenheid wijst de minister erop dat nu reeds projectontwikkelaars aangewezen zijn om erop te letten dat van bij het concept van de nieuwe gevangenis in Hasselt rekening gehouden wordt met de implementering van het Vlaamse strategisch plan.

Wat de verwijzing naar de federale regering betreft, zegt de minister dat zij op 10 februari ll. een onderhoud heeft gehad met federaal minister van Justitie, mevrouw Onkelinx, waarop verschillende afspraken werden gemaakt. De minister heeft aangedrongen op samenwerking in de gevangenissen, samenwerking en overleg tussen de federale instellingshoofden en de Vlaamse gemeenschapsdiensten. Dat moet ook situaties voorkomen zoals de staking vorig jaar waardoor de Vlaamse beleidsmedewerkers hun werk niet konden doen. Verder werden afspraken gemaakt over goede gegevensuitwisseling. Deze overlegfora zijn noodzakelijk om onder meer oplossingen te zoeken voor specifieke vragen en knelpunten. Een lijst werd overgemaakt ; het gaat bv. over de noodzaak aan leslokalen, een duidelijke regeling inzake aansprakelijkheid enz. Deze overlegfora zijn noodzakelijk om die zaken op voorhand te regelen en niet op het ogenblik dat er problemen rijzen.

Minister Onkelinx heeft zich ertoe geëngageerd om een rondzendbrief te sturen aan de betrokken instellingshoofden in de pilootregio's. Zij beloofde ook een charter af te sluiten met de instellingshoofden van de pilootgevangenissen. Dit charter

kan vorm geven aan een "collectief eigenaar zijn" van de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden door de minister van Justitie, de instellingshoofden en de Vlaamse overheid. Dit charter kan een dubbele functie vervullen. Enerzijds bevat het een engagement voor de uitvoering van het strategisch plan. Anderzijds kan het beschouwd worden als een eerste oefening om de basisprincipes van de Basiswet gevangeniswezen en rechtspositie van gedetineerden toe te passen. Het is de vaste wil van minister Onkelinx om voor het zomerreces de Basiswet gevangeniswezen en rechtspositie van gedetineerden te voltooien. Momenteel worden die wetsvoorstellen in commissie behandeld.

De Vlaamse overheid kiest zeker ook voor slachtofferhulp, verzekert de minister. De investering in slachtofferhulp is van bijna dezelfde grootteorde als de verdubbeling voor het strategisch plan. De minister verwijst naar de bijzondere jeugdbijstand, maar ook in de gevangenissen in Leuven en Hoogstraten lopen projecten inzake bemiddeling gedetineerden-slachtoffers.

Tot slot deelt de minister de mening dat Welzijnszorg een moedige campagne gevoerd heeft. Dit thema is voor politici misschien niet zo mediatiek, maar kan wel tellen vanuit preventief en menselijk oogpunt.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey is eveneens opgetogen dat het voorstel gedragen wordt door de hele commissie en door de minister. De minister kan zich door alle Vlaamse partijen gesteund voelen in haar overleg met de federale minister van Justitie. Vlaanderen is onomkeerbaar een bepaalde richting ingeslagen, reeds van in de vorige zittingsperiode. Spreker hoopt dat Wallonië dezelfde weg zal inslaan.

IV. Stemming

Er wordt een amendement ingediend door mevrouw Riet Van Cleuvenbergen, mevrouw Trees Merckx-Van Goey, de heer Koen Helsen, de heer Carlo Daelman en mevrouw Veerle Declercq dat ertoe strekt in het beschikkend gedeelte een 11bis ° in te voegen : "11bis° in beleidsdaden bijzondere aandacht te besteden aan het voorkomen en aanpakken van armoede en uitsluiting van gedetineerden en ex-gedetineerden met minder kansen, door meer bepaald de regeling voor bemiddeling en hulpverlening voor schulden sterker uit te bouwen en expliciet te integreren in het strategisch plan hulp- en dienstverlening aan gedetineerden ;". (2184/2).

Het amendement wordt unaniem aangenomen met 9 stemmen.

Het aldus geamendeerde voorstel van resolutie wordt met dezelfde stemuitslag aangenomen.

De verslaggever,

Ria VAN DEN HEUVEL

De voorzitter,

Koen HELSEN

TEKST AANGENOMEN DOOR DE COMMISSIE

Het Vlaams Parlement,

– gelet op :

- 1° de bevoegdheden van de Vlaamse Gemeenschap inzake de sociale hulpverlening aan gedetineerden met het oog op hun sociale reïntegratie (bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen) ;
- 2° het voorstel van basiswet gevangeniswezen en rechtspositie van gedetineerden (DOC 51 K 0231), dat in behandeling is in de commissie voor Justitie van de Kamer van Volksvertegenwoordigers, waarin aan gedetineerden rechten worden verleend waarvan de invulling tot de bevoegdheids- en de verantwoordelijkheidssfeer van de Vlaamse overheid behoort ;
- 3° het Vlaamse strategische plan hulp- en dienstverlening aan gedetineerden, dat werd goedgekeurd door de Vlaamse regering op 8 december 2000 en dat het centrale beleidsinstrument vormt voor de uitoefening van de Vlaamse bevoegdheden ;

– overwegende dat :

- 1° het Vlaamse strategische plan hulp- en dienstverlening aan gedetineerden het maatschappelijke belang onderstreept van een zinvolle, op de toekomst gerichte invulling van de detentietijd waarbij de gedetineerde wordt erkend als drager van het recht op maatschappelijke hulp- en dienstverlening ;
- 2° het Vlaamse strategische plan hulp- en dienstverlening aan gedetineerden feitelijk anticipeert op het federale voorstel van basiswet en nu al experimenteel uitgevoerd wordt in de gevangenissen van Antwerpen, Hoogstraten, Merksplas, Turnhout, Wortel en Brugge ;
- 3° het integrale hulp- en dienstverleningstraject dat daar aangeboden wordt, volgens het eerste voortgangsbewakings- en evaluatierapport met betrekking tot de implementatie van het strategische plan, inspeelt op de fundamentele vragen en behoeften van de gedetineerden en gerealiseerd wordt met de medewerking van een brede waaier van reguliere Vlaamse voorzieningen uit de sectoren welzijn en gezondheid, opleiding en werkge-

legenheid, onderwijs en vorming, cultuur en sport ;

- 4° de behoefte aan een degelijk uitgebouwde hulp- en dienstverlening in het bijzonder blijkt uit de vaststelling dat een groot deel van de (ex-) gedetineerden uit kansarme milieus komt, laaggeschoold is en de broze banden met familie en andere maatschappelijke schakels dreigt te verliezen, waardoor een reëel risico bestaat op sociale uitsluiting bij vrijlating ;
- 5° de behoefte aan hulp- en dienstverlening op schrijnende wijze tot uiting komt in de situatie van geïnterneerden aan wie zelfs de elementaire medisch-psychiatrische zorg niet verleend wordt, zoals recent nog bleek uit de verslaggeving van het *Observatoire International des Prisons* en van het Europees Comité ter Preventie van Foltering ;
- 6° de ontwikkeling van de Vlaamse hulp- en dienstverlening – volgens het eerste voortgangsbewakings- en evaluatierapport met betrekking tot de implementatie van het strategische plan – moet kunnen steunen op een doorgedreven samenwerking en een voortdurende communicatie met alle personeelsleden van de gevangenissen ;

– vraagt de Vlaamse regering :

- 1° een concreet stappenplan op te stellen om het strategische plan hulp- en dienstverlening aan gedetineerden tegen uiterlijk 2009 uit te breiden naar alle gevangenissen in Vlaanderen en Brussel, zodat alle gedetineerden rechtsgelijke kansen op maatschappelijke ondersteuning krijgen en daarbij onverwijld alle voorbereidingen te treffen om de nieuwe gevangenis in Hasselt prioritair aan te wijzen als nieuwe modelregio ;
- 2° de centra voor algemeen welzijnswerk met de extra opdracht 'hulp- en dienstverlening aan gedetineerden en hun naastbestaanden met het oog op hun sociale reïntegratie' te versterken, zodat ze aan alle gedetineerden psychosociale hulpverlening en trajectbegeleiding kunnen bieden ;
- 3° in de sector van de ambulante geestelijke gezondheidszorg een gespecialiseerd hulpaanbod uit te bouwen voor gedetineerden

met psychische problemen en verslavingsproblemen ;

- 4° vanuit de Vlaamse bevoegdheden concreet mee te werken aan de initiatieven van de minister van Justitie om forensisch-psychiatrische voorzieningen op te richten en een geïntegreerd zorgprogramma te ontwikkelen voor geïnterneerden ;
- 5° de inspanningen van het Vlaams Fonds voor de Sociale Integratie van Personen met een Handicap om gedetineerden met een mentale handicap de gepaste zorg en opvang te bieden, te versterken en uit te breiden ;
- 6° het onderwijs voor gedetineerden in het kader van de centra voor basiseducatie, de centra voor volwassenenvorming en het beleid individueel studeren verder te omkaderen, te diversifiëren, te ondersteunen en aan te sluiten op het reguliere volwassenenonderwijs ;
- 7° de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding en zijn partners op te dragen en in staat te stellen de begeleiding van gedetineerden naar de arbeidsmarkt te veralgemenen en te intensifiëren ;
- 8° de inspanningen voor de sociaal-culturele ontplooiing van gedetineerden door middel van vormings-, ontspannings- en sportactiviteiten uit te breiden ;
- 9° overeenkomstig het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind in het hulp- en dienstverleningsaanbod aan gedetineerden uitdrukkelijk plaats te maken voor een concreet aanbod ten voordele van kinderen van gedetineerden, om gevangenen de mogelijkheid te bieden hun vader-of moederrol op te nemen ;
- 10° in elke gevangenis reële beleidsverantwoordelijkheid op te nemen door de beleidsmedewerkers van de Vlaamse Gemeenschap te erkennen en te doen erkennen wat hun coördinerende en sturende rol betreft voor de verschillende Vlaamse hulp- en dienstverleningsbij dragen, en hen te voorzien van voldoende werkmiddelen ;
- 11° in de Vlaamse beleidsontwikkelingen bijzondere aandacht te besteden aan voorzieningen of ontwikkelingen die voor gedeti-

neerden relevant zijn maar die niet expliciet vernoemd worden in het strategische plan, zoals het huisvestingsbeleid en het beleid inzake armoedebestrijding en schuldoverlast ;

- 12° in beleidsdaden bijzondere aandacht te besteden aan het voorkomen en aanpakken van armoede en uitsluiting van gedetineerden en ex-gedetineerden met minder kansen, door meer bepaald de regeling voor bemiddeling en hulpverlening voor schulden sterker uit te bouwen en expliciet te integreren in het strategisch plan hulp- en dienstverlening aan gedetineerden ;
- 13° het nodige te doen opdat alle hulp- en dienstverleningsvoorzieningen kerngegevens verzamelen die het mogelijk maken regelmatig de voortgang van de implementatie van het strategische plan te beoordelen, wat de kwaliteit en de effectiviteit betreft ;
- 14° initiatieven te nemen om op alle niveaus (Vlaamse en federale overheid, gevangeniswezen, hulp- en dienstverleningsvoorzieningen, bevolking, enzovoort) het positieve draagvlak voor de verdere uitvoering van het strategische plan hulp- en dienstverlening te vergroten ;
- 15° initiatieven te nemen om een efficiënte en effectieve samenwerking en afstemming te realiseren tussen de Vlaamse en de federale beleidsdomeinen en aan de federale overheid voor te stellen een interministeriële conferentie 'forensisch beleid en justitieel beleid' op te richten en een nieuw en ruimer samenwerkingsakkoord over de hulpen dienstverlening aan gedetineerden voor te bereiden en af te sluiten ;
- 16° er bij de federale regering, in het bijzonder bij de federale minister van Justitie, op aan te dringen dat gedetineerden zoveel mogelijk in staat worden gesteld hun detentie door te brengen in de omgeving van hun sociale reïntegratiemilieu ;
- 17° bij de federale regering, in het bijzonder bij de minister van Justitie, aan te dringen op de goedkeuring van de basiswet gevangeniswezen en rechtspositie van gedetineerden en de gemeenschappen en de gewesten te betrekken bij de implementatie ervan ;

- 18° bij de federale regering, in het bijzonder bij de minister van Justitie, aan te dringen op de goedkeuring en de spoedige implementatie van het ontwerp Holsters, houdende de regeling van de externe rechtspositie van de gedetineerde, waarbij in de multidisciplinaire samenstelling van de strafuitvoeringsrechtbanken de vertegenwoordiging van de actoren inzake sociale reïntegratie gegarandeerd wordt ;
- 19° regelmatig te rapporteren over de voortgang van de voorgaande punten aan het Vlaams Parlement.
-